

Yttrande över Strategi för skydd och förvaltning av marina miljöer och arter i Västerhavet (Dnr 511-46429-2018)

Sammanfattning

- SLU ArtDatabanken stöder den vision länsstyrelserna uttrycker och den strategi som föreslås. Det är ett gediget arbete som genomförts för att ta fram förslaget till strategin.
- Samarbetet och dialogen mellan länen och med externa aktörer under projektets gång är positivt och en förutsättning för att uppnå målen.
- Förtydliga gärna med konkreta planer på hur uppföljning och förvaltning ska genomföras för att syftet med strategin ska uppnås.
- I de fall länsstyrelserna utpekade som ansvarig för åtgärder kan en tydlighet i drivansvar mellan de tre länsstyrelserna underlätta genomförande och samtidigt bidra till avlastning.
- Bedömningen av åtgärdernas ”*Effektivitet*” kan göras mer transparent om varje enskild bedömning åtföljs av en förklaring av hur graden av ”*Inverkan*” och ”*Genomförbarhet*” har bedömts.
- Kopplingen till art- och habitatdirektivet bör tydliggöras liksom de åtgärder som krävs för att utpekade arter och naturtyper ska uppnå gynnsam bevarandestatus.

Generella synpunkter

Att länsstyrelserna har samarbetat och tagit fram en gemensam strategi för Västerhavet är mycket positivt då skydd och förvaltning av marina miljöer och arter måste ske över länsgränser, i havsområden, för att lyckas. Även processen med dialog och samarbete med kommuner, fiske- och naturvårdsorganisationer bedöms bidra till att målen lättare nås.

Förslaget till strategi presenterar vad som är prioriterat i arbetet, vilka områden som behöver skyddas, samt i vilken ordning de behöver skyddas. Det som skulle kunna utvecklas är hur uppföljningen ska gå till och hur förvaltningen kan ske.

Renodla sammanfattningen på sid 3 eller komplettera med en läsanvisning för bedömningen av ”Inverkan”, ”Genomförbarhet” och ”Effekt”. Alternativt hänvisa i sammanfattningen till metodiken på sid 11.

Art- och habitatdirektivets mål bör lyftas bland de huvudsakliga syftena med strategin, t ex i sammanfattningen på sid 3 och senare i strategin. Om ambitionerna i art- och habitatdirektivet framgår bättre i kap 6 ”Förvaltning av marina miljöer och arter” kan det tydliggöra en del av skillnaderna mellan kap 6 och 7.

I sammanställningen över åtgärder saknas en koppling till art- och habitatdirektivet och de åtgärder som krävs för att Natura 2000-områden ska bidra till bevarandet av biologisk mångfald. Då Natura 2000-områden utgör en stor del av de skyddade marina områdena är det viktigt att lyfta syftet med det skyddade nätverket och kopplingen till åtgärder som leder till att uppnå syftet.

Sammanställningen över föreslagna åtgärder och ansvariga aktörer är bra med tydliga prioriteringar och utpekat ansvar. Dock saknas en plan för vem av de tre parterna som har drivansvaret när det är länsstyrelsen som står som ansvarig aktör. ADb föreslår att strategin preciserar hur det delade ansvaret ska fördelas och vilken länsstyrelse som har drivansvar för respektive åtgärd. (Bilaga 1.1).

Bedömningen av åtgärdernas ”Effektivitet” kan bli mer transparent om enskilda bedömningar åtföljs av en förklaring av hur graden av ”Inverkan” och ”Genomförbarhet” har bedömts, vid de sammanfattande tabellerna. Särskilt kan detta behövas när en bedömning omfattar flera åtgärder som sinsemellan skiljer sig åt i viktiga avseenden (så som öppnandet av vägbankar och restaurering av ögonkorall).

Specifika synpunkter

Använd hellre begreppet naturtyp (art- och habitatdirektivet) inte habitat.

1. ”Sammanfattning och läsanvisning” samt ”Inledning”: nämn art- och habitatdirektivet och åtgärder som behövs inom Natura 2000-områden i texten.

3.5.1 ”Prioriterade marina miljöer” ADb föreslår att även utsjöbankarna är med som ett prioriterat bevarandevärde. Även om substraten och samhällena som återfinns på dessa kan ingå i andra prioriterade marina miljöer så är utsjöbankarna så unika i sin sammansättning och position att de bör behandlas som en enhet och därmed ett prioriterat bevarandevärde.

3.5.2 ”Övriga marina kärlväxter” här bör stavningen på *Potamogeton* korrigeras, samt texten ändras till ”Övriga kärlväxter och kransalger som förekommer i marin miljö (*Ruppia*, *Potamogeton/Stuckenia*, *Characeae*)”, då natar (*Potamogeton* spp. och *Stuckenia* spp.) och kransalger både är kärlväxter och kransalger.

3.6 ”Bedömning av åtgärdernas effektivitet”: här förklaras hur åtgärdernas effektivitet beräknas enligt en tabell på sidan 11. En viktig aspekt som poängteras i texten under tabellen är att många åtgärder fått den sammanvägda bedömningen ”mindre effektiv” på grund av faktorn ”Genomförbarhet” och den bristfälliga finansieringen. Detta är viktigt att förklara i alla sammanfattande bedömningar där så är relevant så att det blir mer transparens i bedömningarna.

4.1.4. ”Natura 2000-områden”: förklara gärna varför länen inte avser att arbeta vidare med nya Natura 2000-områden, utan istället i första hand arbeta med marina naturreservat, t ex om det är för att Sverige för närvarande har fullgjort sitt åtagande i utpekande av Natura 2000- områden (el. dyl).

6 Det är otydligt hur strategin kopplar till mål om gynnsam bevarandestatus för arter och naturtyper i art- och habitatdirektivet. Naturvårdsdirektiven har inte en framträdande roll i strategin trots att en övervägande del av skyddade marina områden är Natura 2000 och att målen om GYBS inte bara omfattar de skyddade områdena utan ska uppnås i alla delar av havsmiljön där listade arter och naturtyper förekommer.

6. 3 ”Restaurering av livsmiljöer”: här skulle det vara intressant att få mer information om vad som är känt angående utvärdering av metoderna, d.v.s. hur stor effekt öppnandet av vägbankar (”ger snabbt en förbättrad status”) och restaureringsmetoden för Ögonkorallrev har, om den typen av information finns tillgänglig så ange referens. I annat fall kan det vara bra att nämna att metoderna inte har utvärderats.

6.4.2 Se över formuleringen ”Sverige saknar idag miljöövervakning för vegetationsklädda bottnar med bland annat ålgräs, eftersom ålgräsängar ingår i vissa transekter i den nationella miljöövervakningen vid Askö.

6.6 ”Skyddsjakt (för att gynna arter och habitat)”: i den här samlade bedömningen av åtgärders inverkan ryms flera olika typer av skyddsjakt. Förutsättningarna för jakt av skarv, säl, mink och gäss är olika och en förklaring skulle tydliggöra bedömningen.

7.2 ”Främmande arter”: Här behövs en tydlig motivering och förklaring till genomförbarhet ”hög” då funktionella åtgärder mot invasiva främmande arter generellt bedöms som svåra att lyckas med.

7.3.1 ”Reglering av fisket efter läppfiskar” referera gärna bedömningen att fisket är hållbart.

6.1.7 Resultatet av myndigheternas arbete med riskklassificering av främmande arter de senaste åren kan nämnas och rapporten refereras (Strand, M., Aronsson, M. & Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekt er på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista. ArtDatabanken Rapporterar 21. ArtDatabanken SLU, Uppsala).

Bilaga 2.1 Art- och habitatdirektivets naturtyper listas på sid 97, tabellens rubrik bör vara ”Art- och habitatdirektivet”, inte Natura 2000.

Beslut om ArtDatabankens yttrande har fattats av programchef Lena Tranvik. Innehållet har utarbetats av Anna Westling och Josefin Sagerman, naturtypsansvariga marinbiologer vid ArtDatabanken, SLU.

Lena Tranvik

Anna Westling